

ВПЛИВ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ НА РЕАЛІЗАЦІЮ РЕГУЛЮЮЧОЇ ФУНКЦІЇ ПОДАТКОВОГО ПРАВА

У статті зосереджено увагу на з'ясуванні впливу податкової політики на реалізацію регулюючої функції податкового права в сучасних умовах. Підкреслено наявність відповідної діалектичної залежності між податково-правовим регулюванням та податковою політикою, яка виявляється у двох площинах: (1) через визначення мети, завдань, результатів податкової політики окреслюються напрями регулювання податкових відносин, його предмет, межі та способи, чим встановлюються правила поведінки для суб'єктів податкових відносин, тобто йдеться про вплив на правотворчу діяльність у сфері оподаткування, реалізацію регулюючої функції податкового права; (2) шляхом визначення якості, ефективності податкового законодавства, оцінюється те, чи повною мірою податкова політика була реалізована.

Ключові слова: податкове право, податкова політика, функції податкового права, регулююча функція податкового права.

Постановка проблеми. Соціальна цінність, роль і призначення податкового права розкриваються в його функціях як основних напрямках його впливу на суспільне життя. При цьому ціннісний потенціал права розкривають як загальносоціальні, так і спеціально-юридичні його функції. Вчені до першої групи функцій, через які право загалом, і податкове право зокрема, впливають на суспільну свідомість, формуючи ціннісні орієнтири, створюючи певний вимір соціальної взаємодії, в якому можливе, належне й заборонене знаходять своє чітке окреслення в людських вчинках, відносять такі: гуманістичну, організаційну/ організаторсько-управлінську, гносеологічну/пізнавальну, інформаційну/комунікативну, виховну, орієнтуючу, оціночну/ оцінну, безпекову, економічну, політичну, культурну [17, с. 32, 33]. Що стосується спеціально-юридичних функцій права, то до їх числа зазвичай включають регулюючу і охоронну. Однак у їх системі чільне, визначальне місце науковці віддають регулюючій функції. Тож не випадково О.С. Ємельянов стверджує, міркуючи про функції фінансового права, так: «виражається фінансове право у формі нормативних або фінансово-планових актів, реалізується в абсолютних або відносних правовідносинах, чи прагне до визначення правового стану учасників фінансових відносин – у всіх цих формах виявляється його основне соціальне призначення – регулювати суспільні відносини у сфері публічних фінансів» [1, с. 32]. Специфічні риси цієї функції вчений вбачає, перш за все, у встановленні позитивних правил поведінки, організації суспільних відносин, координації соціальних взаємозв'язків у процесі перерозподілу суспільного багатства [1,

с. 33]. Водночас очевидно, що на реалізацію регулюючої функції права впливають низка чинників, серед яких вагоме значення займає податкова політика. Тож метою статті є характеристика впливу податкової політики на реалізацію регулюючої функції податкового права.

Аналіз останніх досліджень. Позначимо, що питання функцій податкового права, податкової політики та їх взаємодії не є абсолютно новим для науки податкового права, адже тією або іншою мірою до їх розгляду вдавалися О. С. Ємельянов, А. А. Коваленко, М. П. Кучерявенко, Ю. Л. Смирнікова, В. В. Чайка та ін. Однак, наразі не можна сказати, що вони отримали належного наукового аналізу, оскільки вчені-фінансисти не вдавалися до комплексного їх розгляду, а проводили саме фрагментарні дослідження. Отже, **мета статті** полягає у розгляді впливу податкової політики на реалізацію регулюючої функції податкового права.

Виклад основного матеріалу. У науковій літературі зазначається, що зміст регулятивної функції права розкривається через виокремлення у ньому двох аспектів: статичного (встановлення правових норм) і динамічного (реалізація правових норм). З цього приводу Т. М. Радько твердить, що регулятивна функція права включає дві складові: регулятивно-статичну функцію або функцію закріплення, стабілізації суспільних відносин та регулятивно-динамічну, через яку право визначає майбутню поведінку людей [16, с. 31]. Схоже говорять й інші вчені. Так, Ю. Л. Смирнікова зазначає, що регулятивна функція фінансового права включає регулятивно-статичну і регулятивно-динамічну підфункції. Роз-

межування між ними обумовлено проявом двох закономірностей розвитку права – відображення в праві і правового випереджаючого відображення. З цих позицій регулятивно-статична функція фінансового права проявляється у здатності фінансового права відображати сутнісні властивості фінансових відносин і організувати суспільні відносини в конкретний період, що виражається у змісті фінансово-правових норм. Регулятивно-динамічна функція фінансового права забезпечує можливість прогнозування необхідності фінансово-правового впливу на суспільні відносини, їх перетворення за допомогою публічної фінансової діяльності з метою забезпечення публічного інтересу, пошук найбільш ефективних засобів правового впливу на основі моніторингу фінансового законодавства та його впливу на суспільні відносини [18, с. 24].

Як бачимо, вчені характеризуючи регулюючу функцію права роблять наголос на встановленні норм права, так і способу виявлення активності права, називаючи перший аспект динамічним, а другий – статичним. Водночас, на наше переконання, не зовсім вірно іменувати відповідне явище статичним чи динамічним. По-перше, встановлення норм податкового права, я і будь-якого права, це не статичне явище. По-друге, податкові правовідносини, як і будь-які правові відносини, за своєю суттю навряд чи є статичними, а скоріш за все є динамічним. Вони не існують в статичності як такі, а постійно перебувають у певному русі, коли за наявності певних обставин виникають, змінюються і припиняються. Тож навряд чи така характеристика регулюючої функції є логічною.

Однак, без сумніву є те, що у будь-якому разі податкове право здатне й призначено саме до врегулювання відносин оподаткування. «Шляхом закріплення у джерелах права меж бажаної і дозволеної поведінки для усіх суб'єктів права, підстав і видів застосування примусових заходів до тих з них, які виходять за визначені межі, право (порівняно з іншими видами соціальних норм) найбільш ефективно упорядковує суспільні відносини, надаючи їм таких ознак, як організованість, прогнозованість, передбачуваність, чим забезпечує їх стабільність і водночас закладає підґрунтя для розвитку. Це у підсумку означає усвідомлення його позитивної ролі для особистості, суспільства, людства загалом [17, с. 32, 33].

Встановлення норми податкового права – це первісний найважливіший різновид вияву сутності податкового права як регулятора суспільних відносин. Як зазначає В. І. Щербина, встановлення норми права – це визначення її змісту, визначення реального, адекватного суспільним відносинам змісту норм

права як запоруки життєздатності права [20, с. 55]. При цьому ефективна реалізація розглядуваної функції можлива за умови логічного, несуперечливого формулювання приписів податково-правових норм, що забезпечить ефективне їх виконання. Отже головне – належним чином визначити зміст податково-правової норми, що багато в чому залежить від тієї податкової політики, яку реалізують в державі.

Державна податкова політика науковцями визначається по-різному. Приміром як: діяльність держави у сфері встановлення, правового регламентування та організації справляння податків і податкових платежів у централізовані фонди грошових ресурсів держави [5], або системна діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування з приводу створення та вдосконалення ефективного механізму податково-правового регулювання, спрямованого на мобілізацію грошових коштів до публічних централізованих фондів з метою фінансування публічних витрат та виконання завдань і функцій держави, а також заснованого на збалансуванні публічного та приватного податкового інтересу [19, с. 85]. Державна податкова політика охоплює своїм змістом ідейно-теоретичні та діяльно-практичні аспекти державного управління процесами функціонування, удосконалення та розвитку податкової системи України. Як явище ідейно-теоретичного плану, вона є системою концептуально усвідомлених ідей, цілей, завдань, принципів, програм, що виражають офіційну позицію держави з ключових питань податкового регулювання та є ідейно-теоретичною основою податкової діяльності в державі (податкова політика в статичності). Водночас податкова політика – це діяльність державних і недержавних інституцій, громадян, що полягає у виробленні, коригуванні та реалізації державно-правової стратегії (тактики) у сфері податкового регулювання, створенні умов, що забезпечують стан правової захищеності суб'єктів податкових правовідносин (податкова політика в динаміці) [19, с. 86].

Характерно, що вчені основною, але не єдиною формою реалізації податкової політики науковці вважають податкове законодавство [3, с. 57; 19, с. 90]. Тож можна говорити про відповідну діалектичну залежність податково-правового регулювання і податкової політики. Це виявляється у двох площинах: (1) через визначення мети, завдань, результатів податкової політики окреслюються напрями регулювання податкових відносин, його предмет, межі та способи, чим встановлюються правила поведінки для суб'єктів податкових відносин, тобто йдеться про вплив на правотворчу діяльність у сфері оподаткування, реалізацію регулюючої функції податкового права; (2) шляхом визначення якості, ефективності

податкового законодавства, оцінюється те, чи повною мірою податкова політика була реалізована. Саме такий підхід дозволяє побачити відхилення від бажаної моделі функціонування податкової системи; встановити рівень реалізації тих положень, що визнані стратегічними; виявити недоліки як податково-правового регулювання, так і податкової політики в цілому; виробити нові підходи до забезпечення сталого і дієвого функціонування податкової системи держави.

Забезпечення формування та реалізацію єдиної державної податкової політики в нашій країні покладено на Міністерство фінансів України (п. 1 Положення про Міністерство фінансів України, що затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 375 [12]), а також Державну податкову службу України (п. 1 Положення про Державну податкову службу України, що затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 227 [13]). Основні завдання і напрями податкової політики визначено у Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017–2020 роки, що затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8 лют. 2017 р. № 142-р, до яких віднесено: підвищення якості та ефективності адміністрування податків і зборів та рівня дотримання вимог податкового законодавства; посилення контролю за фіскальними ризиками та здійснення заходів для їх мінімізації, зокрема щодо державних підприємств, державних гарантій та інших умовних боргових зобов'язань тощо [15].

Науковці справедливо зазначають, що основна суперечність податкової політики полягає у пошуку компромісу між економічною ефективністю і соціальною справедливістю, зміст якої задовго до чітких математичних доведень сучасної теорії оптимального оподаткування був сформульований у загальновідомому афоризмі Жан-Батіста Кольбера: «Оподаткування – це мистецтво обскубувати гусака так, щоб отримати максимальну кількість пір'я з мінімумом шипіння». У сучасному науковому дискурсі зазначена суперечність має дати відповідь на питання: яку саме потрібно сформулювати податкову систему з погляду її складу з різних податків та елементів кожного такого окремого податку, щоб вона забезпечувала фінансування суспільних потреб та була найменш шкідливою для економічного зростання [4, с. 7]. І у цьому контексті виникає багато проблем, адже на порядку денному постає низка питань, як щодо встановлення певної сукупності податків та зборів, їх конкретних правових механізмів, так і контролю за справлянням податків і зборів, повноважень органів, що здійснюють адміністрування податків і зборів та ін.

Для прикладу зупинимося декількох аспектах. Так, одним із завдань у Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017–2020 роки позначено підвищення стабільності та прогнозованості податкової системи. Далі зазначено, що мінфіном буде розроблено Стратегію розвитку податкової системи на середньострокову перспективу, яка повинна узгоджуватися із стратегією економічного розвитку, реформуванням бюджетного процесу та пенсійної системи. Буде посилено контроль за дотриманням вимоги щодо передбачення компенсаторів податкових надходжень або зменшення видатків державного бюджету у разі зменшення таких надходжень внаслідок внесення змін до податкового законодавства, а також за тим, щоб зміни до будь-яких елементів податків та зборів не вносилися пізніше як за шість місяців до початку нового бюджетного періоду [15]. Зважаючи на окреслений напрям податкової політики, при податково-правовому регулюванні мають бути реалізоване вказане завдання. Однак, чи відбулось це насправді? Відповідь є очевидною, адже станом на кінець 2020 року Стратегію розвитку податкової системи на середньострокову перспективу не розроблено і не затверджено. Хоча, у звіті про хід виконання плану заходів з реалізації Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017–2020 роки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.05.2017 № 415-р, зазначено, що цей аспект виконано [2]. З певною умовністю до виконання цього завдання можна віднести розробку місії та стратегічних цілей діяльності ДПС до 2022 року, що була затверджена 10 груд. 2019 р. наказом № 205 Державної податкової служби України [11]. Однак, як вбачається, це все такі різні нормативні акти. У підсумку ми отримуємо безсистемне, часте внесення змін до податкового законодавства, адже навряд чи логічної трансформації податкового законодавства можна досягти без чіткої стратегії, в якій вказується обраний державою курс на перспективу, спрямований на вирішення питань оподаткування. Тож провадження податкової політики у позначеному контексті негативно впливає на реалізацію регулюючої функції податкового права.

Можна навести й інший приклад. Так, ще одним завданням у Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017–2020 роки позначено розробку заходів для протидії стратегіям та практикам розмивання бази оподаткування та виведення прибутків з-під оподаткування (BEPS) відповідно до рекомендацій Організації економічного співробітництва та розвитку, зокрема перегляд умови угод про уникнення подвійного оподаткування, опо-

даткування платників податку, які беруть участь у контрольованих операціях, операціях з пов'язаними особами-нерезидентами, які зареєстровані в юрисдикціях з низьким рівнем оподаткування; посилення податкового контролю за трансфертним ціноутворенням, у тому числі шляхом запровадження деталізованої звітності для міжнародних груп компаній (подання спеціального звіту у розрізі країн) [15]. Щодо його виконання, то, по-перше, 23 лип. 2018 року у м. Лондон першим заступником Міністра фінансів України від імені України було підписано Конвенцію MLI, а 28 лют. 2019 р. Верховна Рада України схвалила розроблений Міністерством фінансів України Закон України № 2692-VIII «Про ратифікацію Багатосторонньої конвенції щодо виконання заходів, які стосуються угод про оподаткування, з метою протидії розмиванню податкової бази і виведенню прибутку з-під оподаткування», який набрав чинності 02 квіт. 2019 р. [14]. По-друге, 16 січ. 2020 р. було прийнято Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві» [10], яким позначені аспекти також було врегульовано. Як бачимо, у розгляданому випадку позначений вектор податкової політики повною мірою було реалізовано. Звичайно, далі можна піднімати питання про якість податкового законодавства та його ефективність, до яких є певні зауваження. Однак це не ставилося нами за мету цієї публікації.

І ще один аспект. Очевидно, що податкова політика має змінюватися під впливом певних об'єктивних чинників, обумовлюючи при цьому внесення необхідних змін до податкового законодавства. Яскравим прикладом належного реагування на негативні виклики стала зміна підходів до провадження податкового контролю, оскільки з одного боку – держава має всіляко сприяти платникам податків аби допомогти витримати кризу, а з іншого – не допустити великих втрат бюджету і порушення податкової дисципліни. Незважаючи на закріплення різних способів податкового контролю у чинному Податковому кодексі України, саме перевірки (зокрема, камеральні, документальні (планові або позапланові; виїзні або невиїзні) та фактичні) є оптимальним та дієвим його способом [6, п. 75. 1 ст. 75]. Так, Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)» від 30 берез. 2020 р. [7] було запроваджено тимчасовий мораторій на проведення документальних та фактичних податкових перевірок. Законом України «Про внесення змін до

Податкового кодексу України та інших законів України щодо додаткової підтримки платників податків на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» № 591-IX від 13 трав. 2020 р. [9] дію цього мораторію було продовжено по останній календарний день місяця (включно), в якому завершується дія карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України на всій території України з метою запобігання поширенню на території України коронавірусної хвороби. Таким чином, законодавець чітко встановив на час карантину мораторій на проведення податкових перевірок контролюючими органами. Види перевірок, на які мораторій не поширюється теж законодавцем о прямо зазначено у вищевказаних нормативно-правових актах. У подальшому, Законом України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» № 909-IX від 17.09.2020 р. [8] було надано право Кабінету Міністрів України скорочувати строк дії обмежень, заборон, пільг та гарантій, встановлених відповідними законами України. Втім, право на таке скорочення було надано виключно крім випадків, коли зазначене може призвести до обмеження конституційних прав чи свобод особи.

На перший погляд можна констатувати, що зважаючи на певні обставини, серед яких наголос робиться на запровадженні відповідних заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19), і як наслідок зміни напрямів реалізації податкової політики в державі, встановлення позначених вище норм є об'єктивним і доречним. Однак, чи може це бути здійснено саме таким чином, який обрали нормотворці. Справа у тому, що виникає питання про доцільність закріплення вказаних положень у Законі України «Про Державний бюджет України» на відповідний рік. Це пов'язано із тим, що Закон про Державний бюджет України має чітко визначений предмет. У ст. 40 Бюджетного кодексу України закріплено, які відомості повинні міститися у такому Законі. З огляду на те, що закон про Держбюджет є основним фінансовим документом держави, через своє спеціальне призначення цей закон не повинен регулювати відносини в інших сферах суспільного життя.

Висновки. Як ми продемонстрували, податкова політика має власний зміст, вона органічно пов'язана із податковим правом, яке шляхом реалізації регулюючої функції втілює позначені політикою вектори у житті. В умовах глибинної трансформації суспільних відносин, що відбувається в нашій державі останніми роками, податковій політиці має бути відведено особливу роль як потужного підґрунтя до забезпечення ефективності податково-правового регулювання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Емельянов А. С. Реализация охранительной функции финансового права: дис. ... докт. юрид. наук: спец. 12.00.14. Москва, 2005. 327 с.
2. Звіт про хід виконання плану заходів з реалізації Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017–2020 роки: затв. розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.05.2017 р. № 415-р. URL: <https://mof.gov.ua/storage/files/e711ea4f913b2da760284e7dcc55eadf.docx>.
3. Карасев М. Н. Вопросы реализации налоговой политики в российском законодательстве о налогах и сборах: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2005. 239 с.
4. Податкова політика держави. Ще один великий компроміс / за заг. ред. К. І. Швабія. Ірпінь: Університет ДФС України, 2018. 61 с.
5. Податкова політика. URL: <https://mof.gov.ua/uk/tax-policy>
6. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.10 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17?find=1&text=>
7. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19): Закон України від 30.03.2020 р. № 540-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540-20#Text>
8. Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік: Закон України від 17.09.2020 р. № 909-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/909-20#Text>
9. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо додаткової підтримки платників податків на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19): Закон України від 13.05.2020 р. № 591-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/591-20#Text>
10. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві: Закон України від 16.01.2020 р. № 466-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/466-20#n2>
11. Про затвердження місії та стратегічних цілей діяльності ДПС до 2022 року: Наказ ДПС України від 10.12.2019 р. № 205. URL: <https://tax.gov.ua/diyalnist-/zakonodavstvo-pro-diyalnis/nakazi-pro-diyalnist/74131.html>
12. Про затвердження Положення про Міністерство фінансів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 р. № 375. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/375-2014-%D0%BF#Text>
13. Про затвердження положень про Державну податкову службу України та Державну митну службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 06.02.2019 р. № 227. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-%D0%BF#Text>.
14. Про ратифікацію Багатосторонньої конвенції про виконання заходів, які стосуються угод про оподаткування, з метою протидії розмиванню бази оподаткування та виведенню прибутку з-під оподаткування: Закон України від 28.02.2019 р. № 2692-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2692-19#Text>
15. Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017–2020 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.02.2017 р. № 142-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/142-2017-%D1%80#Text>.
16. Радько Т. Н. Основные функции социалистического права: учеб. пособие. Волгоград: ВСШ МВД СССР, 1970. 143 с.
17. Рябовол Т. Л. До питання про соціальну цінність права. *Право та державне управління*. 2019. № 2 (35). Т. 1. С. 30–36.
18. Смирникова Ю. Л. Регулятивная функция финансового права: системный подход и реализация: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.14. Москва, 2012. 52 с.
19. Чайка В. В. Правові форми реалізації державної податкової політики України: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07. Ірпінь, 2018. 495 с.
20. Щербина В. І. Функції трудового права: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.05. Дніпропетровськ: Акад. мит. служби України, 2008. 423 с.

REFERENCES

1. Emelianov A. S. (2005). Realizatsiya okhranitelnoy funktsii finansovogo prava. *Doctor's thesis*: 12.00.14. Moskva [in Russian].

2. Zvit pro khid vykonannya planu zakhodiv z realizatsii Stratehii reformuvannya systemy upravlinnia derzhavnymy finansamy na 2017-2020 roky: zatv. rozporiadzhenniam Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 24.05.2017 r. № 415-r. URL: <https://mof.gov.ua/storage/files/e711ea4f913b2da760284e7dcc55eadf.docx> [in Ukrainian].
3. Karasev M. N. (2005). Voprosy realizatsii nalogovoy politiki v rossiyskom zakonodatelstve o nalogakh i sborakh. *Candidate's thesis*. Moskva [in Russian].
4. Podatkova polityka derzhavy. Shche odyh velykyi kompromis. K. I. Shvabiia (Ed.). (2018). Irpin: Universytet DFS Ukrainy [in Ukrainian].
5. Podatkova polityka. URL: <https://mof.gov.ua/uk/tax-policy> [in Ukrainian].
6. Podatkovi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 02.12.10 r. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17?find=1&text=> [in Ukrainian].
7. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy, spriamovanykh na zabezpechennia dodatkovykh sotsialnykh ta ekonomichnykh harantii u zviazku z poshyrenniam koronavirusnoi khvoroby (COVID-19): Zakon Ukrainy vid 30.03.2020 r. № 540-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540-20#Text> [in Ukrainian].
8. Pro vnesennia zmin do Zakonu Ukrainy "Pro Derzhavnyi biudzhet Ukrainy na 2020 rik: Zakon Ukrainy vid 17.09.2020 r. № 909-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/909-20#Text> [in Ukrainian].
9. Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy ta inshykh zakoniv Ukrainy shchodo dodatkovoi pidtrymky platnykiv podatkov na period zdiisnennia zakhodiv, spriamovanykh na zapobihannia vynyknenniu i poshyrenniu koronavirusnoi khvoroby (COVID-19): Zakon Ukrainy vid 13.05.2020 r. № 591-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/591-20#Text> [in Ukrainian].
10. Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy shchodo vdoskonalennia administruvannya podatkov, usunennia tekhnichnykh ta lohichnykh neuzghodzhenosti u podatkovomu zakonodavstvi: Zakon Ukrainy vid 16.01.2020 r. № 466-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/466-20#n2> [in Ukrainian].
11. Pro zatverdzhennia misii ta stratehichnykh tsilei diialnosti DPS do 2022 roku: Nakaz DPS Ukrainy vid 10.12.2019 r. № 205. URL: <https://tax.gov.ua/diyalnist/zakonodavstvo-pro-diyalnis/nakazi-pro-diyalnist/74131.html> [in Ukrainian].
12. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Ministerstvo finansiv Ukrainy: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 20.08.2014 r. № 375. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/375-2014-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
13. Pro zatverdzhennia polozhen pro Derzhavnu podatkovu sluzhbu Ukrainy ta Derzhavnu mytnu sluzhbu Ukrainy: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 06.02.2019 r. № 227. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
14. Pro ratyfikatsiiu Bahatostoronnoi konventsii pro vykonannya zakhodiv, yaki stosuiutsia uhod pro opodatkovannia, z metoiu protydiv rozmyvanniu bazy opodatkovannia ta vyvedenniu prybutku z-pid opodatkovannia: Zakon Ukrainy vid 28.02.2019 r. № 2692-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2692-19#Text> [in Ukrainian].
15. Pro skhvalennia Stratehii reformuvannya systemy upravlinnia derzhavnymy finansamy na 2017-2020 roky: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 08.02.2017 r. № 142-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/142-2017-%D1%80#Text> [in Ukrainian].
16. Radko T. N. (1970). Osnovnyye funktsii sotsialisticheskogo prava. Volgograd: VSSH MVD SSSR [in Russian].
17. Riabovol T. L. (2019). Do pytannia pro sotsialnu tsinnist prava. *Pravo ta derzhavne upravlinnia – Law and Public Administration*, 2 (35), Vol. 1, 30–36 [in Ukrainian].
18. Smirnikova Yu. L. (2012). Regulyativnaya funktsiya finansovogo prava: sistemnyy podkhod i realizatsiya. *Extended abstract of Doctor's thesis*: 12.00.14. Moskva. [in Russian].
19. Chaika V. V. (2018). Pravovi formy realizatsii derzhavnoi podatkovoi polityky Ukrainy. *Doctor's thesis*: 12.00.07. Irpin, [in Ukrainian].
20. Shcherbyna V. I. (2008). Funktsii trudovoho prava. *Doctor's thesis*: 12.00.05. Dnipropetrovsk: Akad. myt. sluzhby Ukrainy [in Ukrainian].

КОБИЛЬНИК ДМИТРИЙ

кандидат юридических наук, доцент, доцент кафедры финансового права
Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого

**ВЛИЯНИЕ НАЛОГОВОЙ ПОЛИТИКИ НА РЕАЛИЗАЦИЮ
РЕГУЛИРУЮЩЕЙ ФУНКЦИИ НАЛОГОВОГО ПРАВА**

В статті зосереджено увагу на вивченні впливу податкової політики на реалізацію регулюючої функції податкового права в сучасних умовах. Підкреслено наявність відповідної діалектичної залежності між податково-правовим регулюванням і податковою політикою, що відображається в двох площинах: (1) через визначення цілей, завдань, результатів податкової політики визначаються напрями регулювання податкових відносин, його предмет, межі та способи, чим встановлюються правила поведінки для суб'єктів податкових відносин, тобто йдеться про вплив на правотворчу діяльність в сфері оподаткування, реалізацію регулюючої функції податкового права; (2) шляхом визначення якості, ефективності податкового законодавства, оцінюється те, наскільки податкова політика була реалізована.

Ключові слова: податкове право, податкова політика, функції податкового права, регулююча функція податкового права.

KOBYLNIK DMYTRO

PhD in Law, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Financial Law
of Yaroslav Mudryi National Law University

IMPACT OF TAX POLICY ON THE IMPLEMENTATION OF THE REGULATORY FUNCTION OF TAX LAW

Problem setting. The social value, role and purpose of tax law are revealed in its functions as the main directions of its impact on public life. At the same time, the value potential of law is revealed by both general social and special legal functions. It is obvious that the implementation of the regulatory function of law is influenced by a number of factors, among which tax policy is important. Therefore, the purpose of the article is to characterize the impact of tax policy on the implementation of the regulatory function of tax law.

Analysis of recent researches and publications. Note that the question of the functions of tax law, tax policy and their interaction is not entirely new to the science of tax law, because to some extent to their consideration resorted to O. S. Yemelyanov, A. A. Kovalenko, M. P. Kucheryavenko, Yu. L. Smirnikova, V. V. Chaika and others. However, so far it is impossible to say that they have received a proper scientific analysis, as financial scientists have not resorted to a comprehensive examination of them, and conducted a fragmentary study. Thus, **the purpose of the article is** to consider the impact of tax policy on the implementation of the regulatory function of tax law.

Article's main body. The article focuses on clarifying the impact of tax policy on the implementation of the regulatory function of tax law in modern conditions. The presence of a corresponding dialectical relationship between tax and legal regulation and tax policy is emphasized, which is reflected in two planes: (1) through the definition of goals, objectives, results of tax policy, the directions of regulation of tax relations, its subject matter, limits and methods are determined, by which rules of conduct are established for subjects of tax relations, that is, we are talking about the impact on lawmaking activities in the field of taxation, the implementation of the regulatory function of tax law; (2) by determining the quality and effectiveness of tax legislation, the extent to which the tax policy has been implemented is assessed.

Conclusions and prospects for the development. As we have shown, tax policy has its own meaning, it is organically linked to tax law, which by implementing the regulatory function implements the vectors indicated by the policy. Given the profound transformation of public relations that has taken place in our country in recent years, tax policy should be given a special role as a strong foundation for ensuring the effectiveness of tax and legal regulation.

Keywords: tax law, tax policy, functions of tax law, regulating function of tax law.

Кобильнік Д. А. Вплив податкової політики на реалізацію регулюючої функції податкового права. **Право та інноваційне суспільство:** електрон. наук. вид. 2020. № 2 (15). URL: <http://apir.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/Kobylnik15.pdf>